

comune în folclorul tuturor popoarelor, fără ca apariția lor să fie cauzată de eventualele contacte dintre aceste popoare; este vorba de însușiri, de sentimente proprii tuturor oamenilor, tuturor popoarelor. Bucuria și tristețea, dragostea și ura — toate acestea le vom întâlni în folclorul oricărui popor; ura împotriva asupritorilor, dragostea nemărginită pentru pământul natal, pentru natura patriei, bucuria victoriei, lupta pentru libertate, credința în triumful Binelui asupra Răului — iată o serie de elemente, care își găsesc loc în folclorul tuturor popoarelor. Alături de aceste elemente comune cu caracter general-uman, există și alte elemente, pe care le întâlnim în folclorul a două sau mai multor popoare și care nu pot fi explicate decât prin existența unor legături și influențe, de o natură sau alta, ce au avut loc între popoarele respective de-a lungul veacurilor.

Una dintre cauzele care fac posibilă existența unor elemente comune în folclorul a două sau mai multor popoare este influența exercitată de cultura unui popor asupra culturii celuilalt, în anumite condiții istorice prielnice. O altă cauză pot fi influențele reciproce ce au avut loc de-a lungul veacurilor în viața celor două popoare. În sfârșit, a treia și, în același timp, cea mai frecventă cauză este existența unor condiții sociale, economice și politice asemănătoare în care au trăit și s-au dezvoltat popoarele respective. (Desigur că aceste cauze generale nu exclud existența altora cu caracter local) ².

Pentru a se putea afirma că elementele comune din folclorul a două popoare se datoresc uneia sau alteia din cauzele enumerate, este nevoie ca, în urma studierii concrete a poeziei populare orale, să se cerceteze istoria popoarelor respective. Creația populară orală trebuie să fie cercetată în strânsă legătură cu istoria.

Studiind, de exemplu, balada populară românească și balada populară sirbească, putem vedea că, pe lângă multe asemănări, există și eroi comuni. Unul din aceștia este Novac. Baba Novac, eroul unor balade populare românești este, după unii cercetători, «brațul drept a lui Mihai Viteazul», căpitanul de oști în luptele cu turcii din 1595 și în campania din Ardeal; fiind prins, a fost ars de viu la Cluj în anul 1601 ³. Novac însă este și eroul unor vechi legende poetice sirbești, care au fost răspândite și dincolo de hotarele țării de către cîntăreții populari sirbi ⁴. Acești «zicători pribegi» cutreierau țara în lung și în lat, trecînd și dincolo de granițele ei, pentru a face cunoscute tuturor cîntecele minunate ale poporului. «Sirbii cîntăreți străbăteau cu gusla lor toată Polonia și cîntau la curțile nobililor poloni» ⁵ vechi cîntece și balade despre faptele de vitejie ale eroilor sirbi și poloni. Acest lucru nu exclude ci, dimpotrivă, lasă să se întrevadă posibilitatea venirii lor și în țările romine, mai ales în timpul domniei lui Mihai Viteazul care, după cum vom vedea citind mărturiile unor contemporani, era înconjurat de lăutari după orice victorie strălucită.

Nu se poate nega posibilitatea ca tocmai căpitanul lui Mihai Viteazu să fie eroul cîntat de baladele populare românești, sau posibilitatea fuzionării

² P. G. Bogatîriov, *Некоторые задачи сравнительного изучения эпоса славянских народов*, Moscova, 1958, pp. 10—11.

³ Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Etimologicum magnum Romaniae*, București, 1893, p. 2256.

⁴ N. Iorga, *Istoria Literaturii Românești*, București, 1925, p. 45.

⁵ Cf. N. Iorga, *Istoria Literaturii Românești*, București, 1925, p. 35)